

Professor dr. Jur. Peter Pagh

Degnehusene 70,
2620 Albertslund
tlf.: 43421238/35323127
email: peter.pagh@jur.ku.dk

Notat

vedrørende Danmark implementering af habitatdirektivet

Nedenstående notat er udarbejdet efter anmodning fra Michael Leth Jess og Bo Håkansson, Danmarks Naturfredningsforening, der har bedt om en juridisk udredning af den danske gennemførelse af den beskyttelse af Natura 2000 områder, der er fastsat i artikel 6 i direktiv 92/43 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (i det følgende habitatdirektivet). Meningen med denne udredning er at belyse, om der efter de seneste lovændringer fortsat er mangler i den danske gennemførelse af artikel 6. I overensstemmelse med den terminologi, som anvendes i miljømålsloven, omfatter begrebet Natura 2000 områder både de lokaliteter, der er udpeget som områder af fællesskabsbetydning efter habitatdirektivets artikel 4 (SCI) og de lokaliteter, der er udpeget som særlige fuglebeskyttelsesområder (SBO) efter artikel 4(1) og 4(2) i direktiv 79/409 om beskyttelse af vilde fugle (i det følgende fuglebeskyttelsesdirektivet).

Habitatdirektivets artikel 6 har følgende ordlyd:

- 1. For de særlige bevaringsområder iværksætter medlemsstaterne de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket i givet fald kan indebære hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, samt de relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler, der opfylder de økologiske behov for naturtyperne i bilag I og de arter i bilag II, der findes på lokaliteterne.*
- 2. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i de særlige bevaringsområder samt forstyrrelser af de arter, for hvilke områderne er udpeget, for så vidt disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for dette direktivs målsætninger.*
- 3. Alle planer eller projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning, men som i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. På baggrund af konklusionerne af vurderingen af virkningerne på lokaliteten, og med forbehold af stk. 4, giver de kompetente nationale myndigheder først deres tilslutning til en plan eller et projekt, når de har sikret sig, at den/det ikke skader lokalitetens integritet, og når de — hvis det anses for nødvendigt — har hørt offentligheden.*
- 4. Hvis en plan eller et projekt, på trods af at virkningerne på lokaliteten vurderes negativt, alligevel skal gennemføres af bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, træffer medlemsstaten alle nødvendige kompensationsforanstaltninger for at sikre, at den globale sammenhæng i Natura 2000 beskyttes. Medlemsstaten underretter Kommissionen om, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes. Hvis der er tale om en lokalitet med en prioriteret naturtype og/eller en prioriteret art, kan der alene henvises til hensynet til menneskers sundhed og den offentlige sikkerhed eller væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller, efter udtalelse fra Kommissionen, andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser.*

Om forholdet mellem de forskellige dele af artikel 6 kan kort anføres. Habitatdirektivets artikel 6(1) angiver de mindstekrav, der stilles til den positive beskyttelse, mens artikel 6(2)-(4) fastlægger mindstekravene til den negative beskyttelse, hvor artikel 6(2) angiver den generelle beskyttelse, mens artikel 6(3) vedrører beskyttelse mod projekter og planer, og artikel 6(4) muligheden for at fravige den i artikel 6(3) krævede beskyttelse. Artikel 6(2)-(4) har været gældende for alle fuglebeskyttelsesområder siden maj 1994, og reglerne har tillige været gældende for alle SCI udpeget efter habitatdirektivets artikel 4 siden Kommissionen traf beslutning om udpegning i 2004, jf. habitatdirektivets artikel 4(5) og EF-domstolens dom i sag C-117/03 *Draggagi*. Danmark har dog siden den danske regering fremsendte forslag til udpegning af lokaliteter til Kommissionen været forpligtet til at beskytte de foreslåede lokaliteter på en måde, der sikrer mod ødelæggelse af de foreslåede områders økologiske kvaliteter, jf. sag C-244/05 *Bund Naturschutz*. Det i artikel 6(1) indeholdte krav om positive aktive beskyttelsesforanstaltninger af SCI indeholder ingen særskilt ikrafttrædelsesregel, men må ud fra en modsætningslutning formentlig fortolkes således, at kravet først træder i kraft i kraft efter, at Danmark har bekræftet udpegningen i henhold til artikel 4(4), hvilket efter bestemmelsen skal ske senest seks år efter Kommissionens udpegning, dvs. senest i 2010.

1. Generelt om den danske implementering af habitatdirektivets artikel 6

Gennemførelse af habitatdirektivets artikel 6 i dansk lovgivning er sket som en meget langstrakt proces med bekendtgørelser, nye love og lovændringer over en årrække, hvilket bl.a. skyldtes, at miljøministeriet havde misforstået direktivets regler, som disse er blevet fortolket af EF-domstolen. En række mere omfattende lovændringer de seneste fem år må bl.a. ses i lyset af åbningsskrivelser fra Kommissionen.

Vedrørende habitatdirektivets artikel 6(1) er der i miljømålsloven etableret hjemmel til at gennemføre den i direktivet krævede positive beskyttelse af Natura 2000 områder i form af statslige Natura 2000 planer suppleret af kommunale handlingsplaner. Det må dog foreløbigt noteres, at de statslige Natura 2000 planer ikke foreligger i oktober 2009, hvor der fortsat afventes offentliggjort forslag til Natura 2000 planer, som herefter skal i offentlig høring, før de kan vedtages. Da artikel 6(1) sammenholdt med artikel 4(4) må fortolkes således, at de positive foranstaltninger efter EU-retten senest skal iværksættes seks år efter udpegningen, foreligger der på dette punkt næppe for nærværende en overtrædelse af direktivet. Det kan dog overvejes, om det langstrakte forløb er forenelig med kravet i artikel 4(4) om, at det sker "hurtigst muligt". Habitatdirektivets artikel 6(1) er gennemført ved en horisontal lovgivning (miljømålsloven), der omfatter alle Natura 2000 områder.

Derimod er den negative beskyttelse af Natura 2000 områder efter habitatdirektivets artikel 6(2)-(4) gennemført som vertikal lovgivning. Hermed menes, at den negative beskyttelse af Natura 2000 områder ikke fremgår af en generel lov, men i stedet er gennemført ved ændring af en række sektorlove og udbygget med bekendtgørelser i forhold til disse sektorlove. Denne lovgivningsteknik har medført, at gennemførelseslovgivningen er omfattende og næsten uoverskuelig (se bilag med de vigtigste danske gennemførelsesbestemmelser). Forholdet kompliceres yderligere af, at der i forhold til habitatdirektivets artikel 6(2) er anvendt en forskellig lovgivningsteknik for søterritoriet og for landterritoriet i forhold til habitatdirektivets artikel 6(3) og (4). Den vertikale lovgivningsteknik indebærer ikke alene, at lovgrundlaget for beskyttelse af Natura 2000 områder mod skadelige aktiviteter savner gennemsigtighed. Den vertikale implementering indebærer yderligere, at der

opstår "huller" i beskyttelsen af Natura 2000 områder i de tilfælde, hvor en skadelig aktivitet henholdsvis et skadeligt projekt ikke er dækket af en sektorlov, eller hvor der i den relevante sektorlov savnes beskyttelsesregler, som modsvarer habitatdirektivets artikel 6(2)-(4).

I forhold til den generelle negative beskyttelsesregel i habitatdirektivets artikel 6(2) kan overordnet identificeres to generelle svagheder i den danske implementering. Det ene og grundlæggende problem er, at de danske gennemførelsesregler ikke forpligter borgerne, men først indtræder, når en myndighed har meddelt et påbud. En aktivitet, der skader et Natura 2000 område, er derfor først forbudt, når den kompetente danske myndighed efterfølgende meddeler et påbud – dvs. når skaden er sket eller er ved at ske - hvilket ikke kan anses for foreneligt med EF-domstolens fortolkning af artikel 6(2) i sag C-418/04 *Kommissionen mod Irland*. Det andet generelle problem er i forhold til søterritoriet, hvor der i dansk ret mangler en generel beskyttelsesregel for de skadelige aktiviteter, som ikke dækkes af de sektorlove, hvor reglen er søgt implementeret.

2. Uddybende om den danske implementering af artikel 6(3)-(4)

Principperne for den danske gennemførelseslovgivning af habitatdirektivets artikel 6(3)-(4) på landjorden (dvs. uden for sø-territoriet) kan kort beskrives således. Bestemmelsen om gennemførelse af *forudgående vurdering af projekter* i habitatdirektivets artikel 6(3) er (søgt) gennemført i §§ 7-9 i habitatbekendtgørelsen fra 2007.¹

Reglerne er opbygget således, at § 7 fastlægger kravene til procedure, mens §§ 8 og 9 (vedlagt som bilag) anfører, hvilke afgørelser der er omfattet af denne procedure, hvilket suppleres af naturbeskyttelseslovens § 19b, der omhandler visse projekter, som normalt ikke kræver anmeldelse eller tilladelse. Herudover er der i følgende sektorlove optaget bestemmelser om forudgående vurdering af projekter, der kan påvirke Natura 2000 områder: kystbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, havnelovens § 1a og elforsyningslovens §§ 17a og 22b. Endelig er der for søterritoriet og den eksklusive økonomiske zone – men ikke for landterritoriet – i følgende love optaget bestemmelser om forudgående vurdering af projekter, der kan påvirke Natura 2000 områder: undergrundslovens § 28a, energinet.dk lovens §§ 4a og 4b, kontinentalsokkelovens §§ 4-4d, og fiskerilovens §§ 10e-10g. I forhold til råstofindvinding på søterritoriet er kravet om vurdering af påvirkning af Natura 2000 områder søgt integreret i råstoflovens § 20 om miljøvurdering.

2.1 Hvilke projekter er omfattet af habitatbekendtgørelsen og naturbeskyttelsesloven

De i habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 9 anførte bestemmelser er kendetegnet ved, at det alene drejer sig om love, der henhører under Miljøministeriets ressortområde. Dette indebærer, at hvis et projekt kan tillades, uden at der kræves en af de i § 8 anførte beslutninger under Miljøministeriets område, er der ikke i habitatbekendtgørelsen noget krav om forudgående vurdering.

Denne afgrænsning indebærer, at habitatbekendtgørelsen ikke regulerer aktiviteter på søterritoriet, idet disse i stedet er søgt reguleret ved en række sektorlove, jf. nærmere i afsnit 2.5. Da havmiljøloven henhører under miljøministeriet, omfatter kravet om forudgående vurdering i habitatbekendtgørelsens § 7 dog også tilladelser til klapning efter havmiljøloven samt godkendelse af hurtigfærgeruter efter havmiljølovens § 33, jf. habitatbekendtgørelsens § 8, stk. 12. For projekter på landterritoriet mangler der derimod i en række sektorlove uden for miljøministeriets ressort

¹ Med habitatbekendtgørelsen menes bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007.

regler om habitatvurdering af projekter. Dette indebærer, at hvis der efter byggelovens § 16 kan meddeles tilladelse til byggeri, uden at der kræves en beslutning efter en af de i habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 9 anførte regler, er der ikke efter dansk lovgivning noget krav om forudgående vurdering, som modsvarer habitatdirektivets artikel 6(3). Det samme gælder fx beslutning om vejbyggeri efter vejloven, hvor der ligeledes savnes regler, som modsvarer habitatdirektivets artikel 6(3). Som andre eksempler på projekt-typer, som ikke omfattes af de danske regler kan nævnes kloakering. Det samme gælder nedlægning af kabler til vandforsyning, medmindre der er tale om væsentlige ændringer omfattet af vandforsyningslovens § 21.

Ud over kravet om forudgående vurdering af de i habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 9 anførte myndighedsafgørelser er der i naturbeskyttelseslovens § 19b indført krav om forudgående anmeldelse og mulighed for vurdering af en række landbrugsmæssige aktiviteter, der fremgår af bilag 2 til naturbeskyttelsesloven, og som normalt ikke skal anmeldes – men kun hvis aktiviteten sker inden for et Natura 2000 område. Naturbeskyttelseslovens bilag 2 omfatter bl.a. gødskning, skovrejsning, opdyrkning, ændret afgræsning mv. og må mht. aktiviteter anses for at modsvare EF-domstolens fortolkning af begrebet 'projekter'. Derimod modsvarer § 19b's territoriale anvendelsesområde, som, er begrænset til aktiviteter inden for området, ikke EF-domstolens fortolkning af den territoriale rækkevidde af habitatdirektivets artikel 6(3), jf. fx sag C-98/03 *Kommissionen mod Tyskland*. Især i forhold til gødskning på arealer tæt ved vandløb, hvor der nedenstrøms er udlagt et Natura 2000 område, vil den manglende anmeldelse og vurdering af virkning på Natura 2000 områder kunne have alvorlige negative virkninger.

Kort sammenfattende kan konkluderes, at den geografiske afgrænsning af anvendelsesområdet for projekter omfattet af naturbeskyttelseslovens § 15 b er for snæver. Hertil kommer, at habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 9 suppleret af naturbeskyttelseslovens § 15b ikke omfatter alle de projekter, der må anses for omfattet af habitatdirektivets artikel 6(3). Uanset nogle projekter som etablering af elforsyningsanlæg, havneanlæg og kystbeskyttelsesanlæg opfanges af sektorlove, er der en række projekter, hvor der i dansk lovgivning savnes krav om forudgående vurdering af påvirkning af Natura 2000 områder, hvilket kræves efter habitatdirektivets artikel 6(3).

2.2 Procedurekravene til projekter efter habitatbekendtgørelsen

Den fremgangsmåde, der skal anvendes for de projekter, som er omfattet af habitatbekendtgørelsens §§ 8 og 9, er fastsat i habitatbekendtgørelsens § 7, der lyder

"Før der træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i § 8, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. De projekter, der omfattes af kravet om vurdering, er projekter som ikke direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning.

Stk. 2. Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte."

Som det fremgår, er § 7 opbygget i tre led. § 7, stk. 1 kræver en vurdering af, om der skal ske en vurdering. § 7, stk. 2 første pkt. omhandler kravene til den vurdering, som skal foretages, hvis myndigheden efter stk. 1 vurderer, at der skal foretages en vurdering. § 7, stk. 2 andet pkt. anfører konsekvenserne, hvis vurderingen viser en skadelig virkning.

Selve opdelingen i tre faser svarer til EF-domstolens fortolkning af habitatdirektivets artikel 6(3) i sag C-127/02 *Waddenzee*. På to punkter kan der dog rejses tvivl, om § 7 fuldt ud modsvarer artikel 6(3), nemlig i forhold til hvornår der kræves konsekvensvurdering og i forhold til, hvornår tilladelse kan meddeles.

Udformningen af § 7, stk. 1 kan give indtryk af, at kravet om konsekvensvurdering i § 7, stk. 2 kun gælder, når myndigheden *vurderer*, at projektet væsentligt kan påvirke et Natura 2000 område. Dette må sammenholdes med, at artikel 6(3) ikke indeholder en regel om, at det skal vurderes om der skal vurderes, og at det i sag C-127/02 *Waddenzee* er fastslået, at en konsekvensvurdering kun kan undlades, hvis det på forhånd helt kan udelukkes, at der er en påvirkning, der "kan påvirke en sådan lokalitet væsentligt". Habitatdirektivets artikel 6(3) skal således fortolkes på grundlag af forsigtighedsprincippet og den omvendte bevisbyrde-regel i sidste led. Til forsvar for den danske gennemførelsesregel kan dog på dette punkt anføres, at efter artikel 6(3) vil der præliminært skulle tages stilling til, om konsekvensvurdering er påkrævet, og at ordlyden af § 7, stk. 1 ikke udelukker, at reglen fortolkes i overensstemmelse med EF-domstolens fortolkning i sag 127/02 *Waddenzee*. På denne baggrund finder jeg ikke tilstrækkelig grundlag for at antage, at § 7, stk. 1 kan anses i modstrid med direktivet.

Derimod må det anses for meget tvivlsomt, om habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2 er i overensstemmelse med direktivet. Problemet er, at habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2 om, hvornår der kan meddeles tilladelse efter en forudgående vurdering, ikke indeholder den *omvendte bevisbyrde-regel*, der er indeholdt i habitatbekendtgørelsens § 6(3). § 7, stk. 2 hindrer kun en tilladelse, hvis "vurderingen [viser], at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde." Dette er ikke i overensstemmelse med EF-domstolens fortolkning af artikel 6(3) i sag C-127/02 *Waddenzee*, hvor EF-domstolen tværtimod fastslog, at myndigheden kun kan meddele tilladelse, når myndigheden har videnskabelig vished for, at aktiviteten ikke skader et Natura 2000 område.

2.3 Hvilke planer er omfattet af habitatbekendtgørelsen

Bestemmelsen i habitatdirektivets artikel 6(3) om forudgående vurdering af *planer*, der kan påvirke et Natura 2000 område, er (søgt) gennemført i habitatbekendtgørelsens §§ 5 og 6 vedrørende planer om arealanvendelse efter planloven, hvilket suppleres af enkelte bestemmelser i habitatbekendtgørelsens § 9, der tillige medtager affaldsplaner og støjhandlingsplaner efter miljøbeskyttelsesloven, vandløbsregulativer efter vandløbsloven, indsatsplaner efter vandforsyningsloven, beredskabsplaner efter havmiljøloven og råstofplanlægning efter råstofloven.

Det kan uden videre konstateres, at i forhold til planer efter planloven, indeholder habitatbekendtgørelsens § 5 en undtagelse for luftledningsanlæg, der må anses i modstrid med habitatdirektivets artikel 6(3). Hertil kommer, at der savnes krav om vurdering af spildevandsplaner efter miljøbeskyttelsesloven, hvilket i sig selv må anses for en fejl. Endelig er der ikke taget højde for, at en række sektorlove uden for miljøministeriets område indeholder regler om vedtagelse af planer, der kan påvirke Natura 2000 områder som fx varmforsyningsplaner efter varmforsyningsloven.

2.4 Undtagelsen for bydende nødvendige samfundsmæssige hensyn

Habitatbekendtgørelsens § 10 indeholder en bestemmelse, der modsvarer habitatdirektivets artikel 6(4), efter der ved en ændring i december 2008 er optaget betingelsen om, at der ikke skal være alternativer. Før habitatbekendtgørelsen fra 2008 var der mulighed for at miljøministeren kunne

fravige kravene, uden at betingelserne i habitatdirektivets artikel 6(4) var opfyldt, men disse regler udgik med habitatbekendtgørelsen fra 2008.

Tidligere angav de danske regler, at undtagelsen for bydende nødvendige hensyn kunne anvendes, uanset der manglede en forudgående vurdering. Dette er ændret med habitatbekendtgørelsens § 10, der er udformet på en måde, som udelukker, at undtagelsen for bydende nødvendige samfundsmæssige hensyn kan anvendes, hvis der ikke er sket vurdering, hvilket er i overensstemmelse med EF-domstolens dom i sag C-239/04 *Kommissionen mod Portugal* og sag C-304/05 *Kommissionen mod Italien*.

2.5 Reguleringen af projekter offshore

Da habitatbekendtgørelsen er begrænset til love under miljøministeriet omfatter habitatbekendtgørelsens regler ikke projekter på søterritoriet bortset fra visse projekter efter havmiljøloven og jagt- og vildforvaltningsloven. I forhold til havmiljøloven er der det generelle problem, at udledning af spildevand fra skibe i en række tilfælde kan ske uden tilladelse, når udledningen sker tilstrækkeligt langt fra kysten, selv om det er nærliggende at anse en sådan aktivitet for et projekt, hvis udledningen sker i et Natura 2000 område. Som konsekvens af at udledning af spildevand kan ske uden tilladelse, er der ikke krav om forudgående vurdering af udledning af spildevand i Natura 2000 områder.

For en betydelig del af de projekter, som gennemføres offshore, er der i de relevante sektorlove regler om forudgående vurdering af virkning på Natura 2000 områder. Mht. projekter omfattet af havneloven og kystbeskyttelsesloven er nærmere regler for vurdering af påvirkning af Natura 2000 områder fastsat i bekendtgørelse 874/2008, der så vidt ses modsvarer habitatdirektivets artikel 6(3). I undergrundloven, energiforsyningsloven og lov om energinet.dk er kravet om vurdering af Natura 2000 områder direkte optaget i loven, og reglerne modsvarer så vidt ses direktivets krav.

I relation til råstofindvinding på søterritoriet er kravet om vurdering af påvirkning af Natura 2000 områder søgt integreret i de generelle regler om miljøvurdering, men der savnes præcise regler, som gengiver kravene i habitatdirektivets artikel 6(3) og (4).

For fiskeri er der i fiskerilovens § 10e-10g som nævnt bestemmelser om forudgående vurdering af virkning på Natura 2000 områder. Reglerne omfatter efter § 10e, stk. 1:

”Tilladelse til fiskeri og fiskeopdrætsaktiviteter omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, der må antages i sig selv eller sammen med andre aktiviteter at kunne påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt”

Reglens ordlyd giver indtryk af, at der forud for enhver tilladelse til fiskeri sker en vurdering af påvirkning af Natura 2000 område, hvis tilladelsen giver mulighed for at fiske inden for et Natura 2000 område. Sådan anvendes reglen imidlertid ikke. Efter det for mig oplyste anvendes reglen kun forud for meddelelse af tilladelse til muslingefiskeri eller lignende inden for et Natura 2000 område. Derimod anvendes reglen ikke, hvis der gives tilladelse til fiskeri, som giver mulighed for trawlfiskeri eller anden form for intensiv fiskeri i et Natura 2000 område, uanset en sådan aktivitet formentlig må anses for et projekt, som dette begreb er fortolket af EF-domstolen i sag C-127/02 *Waddenzee*.

For projekter, der falder uden for de ovennævnte sektorlove, savnes der i dansk lovgivning regler

som modsvarer habitatdirektivets artikel 6(3).

2.6 Kort om praksis

Efter EF-domstolens dom i sag C-127/02 *Waddenzee* i september 2004 ændrede Miljøklagenævnet kort efter praksis, således at habitatdirektivets artikel 6(3) blev fortolket med direkte virkning, jf. Miljøklagenævnets afgørelse af 23. november 2004 i sag om Jedved Dambrug, hvor miljøgodkendelse blev ophævet og sagen hjemvist med henvisning til manglende vurdering af Natura 2000 område. (MAD 2004.1538 Mkn). Tilsvarende gælder Naturklagenævnet, jf. fx nævnets afgørelse af 13. april 2005 (MAD 2005.928 Nkn), hvormed de to klagenævn tog højde for EF-domstolens fortolkning uanset mangler i den danske implementering. Uanset der – især i Naturklagenævnet – kan være enkelte senere afgørelser, der forekommer tvivlsomme i forhold til EF-domstolens fortolkning af habitatdirektivets artikel 6(3), er det altovervejende indtryk, at de to klagenævns praksis modsvarer EF-domstolens fortolkning. De indbragte sager for de to klagenævn tyder derimod på, at der er betydelige problemer med den kommunale praksis. Tilsvarende må det konstateres, at Energiklagenævnet blandt i sager om vindmølleparker offshore ikke anvender EF-domstolens fortolkning af habitatdirektivets artikel 6(3), men i stedet foretager en bredere afvejning af samfundshensyn, jf. fx MAD 2008.585 Ekn, hvor nævnet gav tilladelse til større vindmøllepark med 90 vindmøller på 150 meters højde nær fuglebeskyttelsesområde, idet nævnet bl.a. lagde vægt på, at en alternativ placering ville berøre andre væsentlige samfundshensyn, uden at nævnet fandt anledning til at anvende undtagelsen i habitatdirektivets artikel 6(4).

2.7. Sammenfattende

Det kan konkluderes, at den danske gennemførelse af habitatdirektivets artikel 6(3)-(4) i forhold til både landjorden og søterritoriet ikke dækker alle de projekter, der må anses for omfattet af artikel 6(3). Det må for det andet konstateres, at naturbeskyttelseslovens § 19b ikke modsvarer direktivets territoriale afgrænsning af artikel 6(3)-beskyttelsen. For det tredje må konstateres, at de danske regler ikke omfatter alle de planer, der må anses for omfattet af artikel 6(3), ligesom de danske regler i enkelte tilfælde indeholder undtagelser, der ikke er hjemlet i artikel 6(3).

3. Gennemførelsen af habitatdirektivets artikel 6(2)

Habitatdirektivets artikel 6(2) indeholder et generelt forbud mod aktiviteter, der kan skade et Natura 2000. Forbuddet omfatter alle de aktiviteter, der ikke omfattes af de specielle regler i artikel 6(3) om projekter, og gælder efter EF-domstolens dom i sag C-127/02 *Waddenzee* tillige, hvis et efter artikel 6(3) godkendt projekt alligevel viser sig at have skadelig virkning.

Artikel 6(2) er i dansk ret gennemført som en middelbar norm, dvs. at forbuddet mod skadelige aktiviteter først aktiveres, når en myndighed meddeler et påbud til en eller flere borgere om, at den skadelige aktivitet skal bringes til ophør. Indtil et sådant påbud er meddelt, vil den skadelige aktivitet være lovlig.

3.1 Naturbeskyttelseslovens §§ 19e og 19f

I forhold til skadelige aktiviteter på landjorden er de to centrale bestemmelser, naturbeskyttelseslovens §§ 19e og 19f. Indtil der er vedtaget Natura 2000 plan for det pågældende område gælder § 19f, hvor det i § 19f, stk. 1 bestemmes:

”Indtil der foreligger en endeligt vedtaget Natura 2000-plan, skal kommunalbestyrelsen pålægge ejeren af en ejendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, som er nødvendige for at undgå forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for, hvis det ikke kan afvente vedtagelse af Natura

2000-planen, og hvis sådan forringelse eller forstyrrelse ikke kan afværges gennem aftale eller på anden måde.”

Som det fremgår, er det alene *ejeren* af en ejendom, der er pligtssubjekt, og som kan forpligtes efter reglen. Betingelsen for at meddele påbud er, at et påbud er nødvendigt for at undgå skadelige virkninger på et Natura 2000 område. Er denne betingelse opfyldt, er kommunen forpligtet til at meddele påbud. Det er alene kommunalbestyrelserne – og ikke statslige myndigheder – der er forpligtet til at meddele påbud for at hindre en skadelig aktivitet. Det sidste understreger yderligere, at reglen kun kan anvendes på landterritoriet, da kommunerne ikke har kompetence på søterritoriet uden særskilt hjemmel.

Som reglen er udformet, vil ejeren først være forpligtet til at ophøre med en skadelig aktivitet, når kommunalbestyrelsen har meddelt et påbud. Påbuddet kan påklages til Naturklagenævnet, hvilket som udgangspunkt har opsættende virkning. Da et påbud vil gribe ind i ejerens hidtidige lovlige anvendelse af sin ejendom, har ejeren efter naturbeskyttelseslovens § 19g krav på erstatning for de økonomiske tab, som et påbud måtte påføre ejeren, og erstatningen skal udredes af kommunen, som kan ansøge staten om godtgørelse efter § 19h, uden at kommunen har krav herpå.

Uanset det må antages, at der jævnligt forekommer aktiviteter, som vil kunne have en skadelig virkning på Natura 2000 områder, er der så vidt vides kun ganske få eksempler på, at reglen er blevet anvendt. Dette hænger formentlig sammen med, at påbud normalt vil udløse et erstatningskrav fra ejeren mod kommunen, hvorfor det kommunale miljøtilsyn formentlig vil være utilbøjeligt til at påtale skadelige aktiviteter.

Sammenholdes reglen med EF-domstolens fortolkning af artikel 6(2) i sag C-418/04 *Kommissionen mod Irland*, kan det for det første konstateres, at pligtssubjektet efter § 19f er begrænset til ejeren, hvilket efter EF-dommen ikke modsvarer den generelle beskyttelse efter artikel 6(2). For det andet må det konstateres, at forbuddet mod skadelig aktivitet ikke er umiddelbart bindende for ejeren, men først gælder, når der er meddelt påbud. Dette er efter EF-dommen ikke foreneligt med artikel 6(2), bl.a. fordi dette betyder, at forbuddet i praksis først indtræder, når skaden er sket. Det må for det tredje konstateres, at den erstatningsordning, som er koblet på reglen, er udformet på en sådan måde, at den giver en meget stærk tilskyndelse til, at kommunens miljøtilsyn ikke anvender reglen. For det fjerde kan konstateres, at reglen stort set ikke anvendes.

I enkelte af de få tilfælde, hvor reglen faktisk er anvendt, har hensynet til at begrænse erstatning ført til, at reglen anvendes i direkte modstrid med sit indhold. Se fx MAD 2008.2226 Nkn, hvor en landmand ved Bøtø Nord, som er udlagt som fuglebeskyttelsesområde, fik forbud mod at omlægge fra vinterhvede til piletræer, fordi omlægningen skadede fuglene. Men da landmanden herefter krævede erstatning, blev dette afvist af Naturklagenævnet med den begrundelse, at landmanden bare kunne jage fuglene væk i henhold til vildforvaltningsbekendtgørelsen. Naturklagenævnet forudsatte således, at ejeren efter vildforvaltningsbekendtgørelsen har lov til at jage de beskyttede fugle væk, hvilket forekommer i åbenbart modstrid med habitatdirektivets artikel 6(2).

Når der i løbet af de kommende år vedtages Natura 2000 planer for de enkelte Natura 2000 områder, kan naturbeskyttelseslovens § 19f ikke længere anvendes, men erstattes af naturbeskyttelseslovens § 19e, stk. 1, der indeholder følgende generelle beskyttelsesregel:

”Kommunalbestyrelsen skal i særlige tilfælde pålægge ejeren af en ejendom i eller uden for internationale naturbeskyttelsesområder den drift eller de andre foranstaltninger, som af hensyn til Natura 2000-planens

bevaringsmålsætning er nødvendige for at undgå varig forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for, hvis risikoen herfor ikke kan afværges med foranstaltninger på grundlag af Natura 2000-planen. Kommunalbestyrelsen kan herunder beslutte, at rettidig klage ikke skal have opsættende virkning.”

Som det fremgår, vil det efter vedtagelsen af Natura 2000 planer kun i ”særlige tilfælde” være muligt at gribe ind over for aktiviteter, der skader et Natura 2000 område. Denne begrænsning må anses for uforenelig med habitatdirektivets artikel 6(2), der nødvendigvis gælder enhver aktivitet, der skader et Natura 2000-områdes gunstige bevaringsstatus.

3.2 Gennemførelsen af artikel 6(2) på søterritoriet

Som anført finder naturbeskyttelseslovens §§ 19e og 19f ikke anvendelse på søterritoriet. Den generelle beskyttelse mod skadelige aktiviteter på Natura 2000 områder er i stedet søgt gennemført ved bemyndigelser til ministeren i følgende sektorlove: havmiljølovens § 46, undergrundslovens § 28b, elforsyningslovens § 17b, Energinet.dk loven § 4c, kontinentalsokkelloven § 4b, råstoflovens § 24, stk. 3, fiskerilovens § 10d, kystbeskyttelseslovens § 1, stk. 2 og havnelovens § 1a.

Denne vertikale implementering af artikel 6(2) indebærer, at beskyttelsen efter artikel 6(2) ikke gælder for aktiviteter, der ikke er reguleret ved de nævnte sektorlove, uanset om aktiviteten medfører skadelig virkning på et Natura 2000 område. Da skade på Natura 2000 områder på søterritoriet kan forvoldes ved andre aktiviteter, end de aktiviteter, som omfattes af de nævnte sektorlove, medfører dette i sig selv, at den danske implementering er utilstrækkelig.

Fælles for reglerne er endvidere, at ingen af bestemmelserne indeholder noget forbud mod skadelige aktiviteter, men alene en bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler, der forbyder bestemte aktiviteter. Men herudover er anvendt lidt forskellige modeller.

Bemyndigelsen i kystbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, og havnelovens § 1a har alene karakter af en generel bemyndigelse til at gennemføre EU-regler mv. om naturbeskyttelse på havområdet. Bemyndigelsen er udnyttet i den forstand, at der efter § 10 i bekendtgørelse nr. 874 af 2. september 2008 om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår anlæg og udvidelse af havne og kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet kan meddeles forbud mod aktiviteter, selv om disse tidligere er tilladt

”hvis (1) der er fremkommet nye oplysninger om projektets skadelige virkning på det internationale naturbeskyttelsesområde, (2) projektet medfører skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved tilladelsens, dispensationens eller godkendelsens meddelelse; (3) projektet i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved konsekvensvurderingen.”

Uanset reglen er begrænset til tilladte aktiviteter, kan dette i forhold til de to sektorlove forsvares med, at de to sektorlove alene omfatter aktiviteter, der kræver tilladelse. Problemet ved reglen er, at den er middelbar, så beskyttelsen af Natura 2000 områder først indtræder, når der er meddelt påbud af ministeren. Så vidt vides har reglen ikke været anvendt.

Fiskerilovens § 10 d indeholder en bemyndigelse, der svarer til havnelovens § 1a, men bemyndigelsen ses ikke udnyttet til at udstede bekendtgørelser. I forhold til fiskeri, som kan skade Natura 2000 områder, mangler der derfor i dansk ret regler, som modsvarer habitatdirektivets artikel 6(2).

De øvrige bemyndigelser – dvs. undergrundslovens § 28b, elforsyningslovens § 17b, energinet.dk lovens § 4c, kontinentalsokkelovens § 4b og råstoflovens § 24, stk. 3 - er udformet efter samme princip som havmiljølovens § 46, der har følgende ordlyd:

”Miljøministeren træffer passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætningerne i direktivet om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. Ministeren kan herunder meddele påbud eller forbud, fastsætte nye vilkår og ændre eller tilbagekalde tilladelser og godkendelser.”

Som det fremgår, består implementeringen af artikel 6(2) i, at havmiljølovens § 46 anvender samme ordlyd, som indledningen til artikel 6(2) i habitatdirektivet, nemlig at der skal træffes ”passende foranstaltninger”, men uden at loven besvarer, hvilke foranstaltninger dette drejer sig om, ud over at ministeren kan meddele påbud, forbud eller fastsætte vilkår.

Modellen i havmiljølovens § 46 (og de øvrige nævnte sektorlove) rejser en del af de samme problemer, som ovenfor er anført i relation til naturbeskyttelseslovens §§ 19e og 19f. For det første er forbuddet mod skadelig aktivitet betinget af, at der meddeles påbud, hvilket betyder, at forbuddet i praksis først indtræder, når skaden er sket. For det andet er der så vidt vides ikke eksempler på, at bemyndigelserne er udnyttet, selv om det er oplagt, at aktiviteter under de forskellige sektorlove lejlighedsvis vil kunne skade et Natura 2000 område på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone.

3.3 Sammenfattende om gennemførelse af habitatdirektivets artikel 6(2)

Den danske implementering af habitatdirektivets artikel 6(2) på landterritoriet i naturbeskyttelseslovens §§ 19e og 19f modsvarer ikke EF-domstolens fortolkning af artikel 6(2). Dels er det alene ejeren, der er pligtssubjekt, dels indtræder forbuddet mod skadelig aktivitet først, når kommunen har meddelt påbud. Hertil kommer, at når de kommende Natura 2000 planer måtte blive vedtaget, er adgangen til at meddele påbud yderligere indskrænket til ”særlige tilfælde”.

I forhold til søterritoriet og den eksklusive økonomiske zone er den danske implementering af habitatdirektivets artikel 6(2) vertikal. Dette indebærer, at i det omfang der efter dansk ret kan nedlægges forbud mod aktiviteter, der skader et Natura 2000 område, gælder dette kun for de aktiviteter, som reguleres ved de pågældende sektorlove. Da Natura 2000 områder på søterritoriet kan skades ved andre aktiviteter end dem, der reguleres ved de nævnte sektorlove, er den danske gennemførelse alene af denne grund utilstrækkelig.

Hvor der i sektorlovene er optaget bestemmelser mod skadelige aktiviteter på Natura 2000 områder, gælder forbuddet mod skadelig aktivitet først, når der er meddelt påbud eller forbud, hvorfor der på dette punkt kan rejses de fleste af de samme indsigelser mod de danske regler, som ovenfor er anført vedrørende naturbeskyttelseslovens §§ 19e og 19f.

Endelig må det noteres, at de anførte påbudsregler stort set ikke er anvendt, selv om der må være en del aktiviteter, som har skadelig virkning på Natura 2000 områder, hvilket bl.a. dokumenteres af, at gunstig bevaringsstatus for beskyttede arter i nogle områder er forringet.

4. Administration og håndhævelse af reglerne

Ud over de ovenfor omtalte mangler ved den danske gennemførelseslovgivning giver myndighedernes administration og håndhævelse af reglerne anledning til flere selvstændige kommentarer.

For det første kan det generelt konstateres, at kommunerne som altovervejende hovedregel alene anvender de danske regler. Uanset EF-domstolen i sag C-127/02 *Waddenzee* fastslog, at habitatdirektivets artikel 6(3) har direkte effekt, og at reglen derfor skal anvendes, når der søges om tilladelse, uanset manglende nationale regler, er dette ikke generelt slået igennem i kommunernes praksis. Der ses således ikke eksempler på, at kommunen som byggemyndighed eller vejmyndighed har anvendt habitatdirektivets artikel 6(3) i forbindelse med byggetilladelser eller tilladelser efter vejloven.

For det andet volder kravet i artikel 6(3) om en vurdering af projekters virkning på Natura 2000 områders gunstige bevaringsstatus betydelige vanskeligheder i den kommunale praksis. Problemerne er bl.a. kommet til udtryk i de mange klagersager, som Danmarks Naturfredningsforening og andre miljøorganisationer har indbragt over miljøgodkendelser af husdyrbrug, hvor en betydelig del af sagerne er blevet hjemvist af Miljøklagenævnet, fordi vurderingen af godkendelsens virkning på et Natura 2000 område var utilstrækkelig. Var disse miljøgodkendelser ikke blevet påklaget, havde kommunen meddelt en miljøgodkendelse i modstrid med habitatdirektivets artikel 6(3). Omfanget af hjemvisninger med denne begrundelse indikerer, at den utilstrækkelige vurdering er et generelt problem i den kommunale administration.

Hertil kommer, at fordi hjemvisninger af miljøgodkendelser af husdyrbrug er begrundet med kommunens utilstrækkelige vurdering af godkendelsens virkning på Natura 2000 områder, vil en hjemvisning som hovedregel ikke have suspensiv virkning af miljøgodkendelsen. Landmanden vil således kunne fortsætte med at udnytte den hjemviste miljøgodkendelse, indtil kommunens vurdering er afsluttet, og der er truffet en ny afgørelse. Miljøklagenævnet har begrundet dette med retssikkerhedshensyn, hvilket formentlig er korrekt i forhold til EF-domstolens praksis. Men det rejser samtidigt spørgsmålet, om kommunen kan drages til ansvar for de skader, der måtte ske på Natura 2000 områder i den periode, hvor sagen afklares. Foreløbig er der dog intet eksempel på, at en kommune er blevet draget til ansvar for sådanne skader.

Mens miljøorganisationers brug af klageretten i et vist omfang har begrænset konsekvenserne af kommunernes utilstrækkelige vurdering af projekters indvirkning på Natura 2000 områder, foreligger der ikke den samme mulighed, når det drejer sig om den generelle beskyttelse af Natura 2000 områder efter habitatdirektivets artikel 6(2). Miljøorganisationer har således ikke mulighed for at klage til Naturklagenævnet eller Miljøklagenævnet over, at en kommune undlader at meddele påbud til ejeren efter naturbeskyttelseslovens § 19f. Forholdet kan illustreres med Tøndermarsken, der er udlagt som Natura 2000 område, og som er reguleret ved særlig lov (tøndermarksloven). Uanset der efter lovens § 17 er forbud mod dræning, er der i 2009 sket en meget betydelig afvanding, dels som følge af kommunale dispensationer, dels fordi kommunen ikke har grebet ind. Og denne passivitet fra kommunens side har miljøorganisationer ikke mulighed for at påklage efter den danske lovgivning. Den foreløbig eneste reaktion på de betydelige skader på Tøndermarskens beskyttede arter er, at miljøministeren har indgået en aftale med kommunen, hvorefter staten giver økonomisk tilskyndelse til, at landmændene indgår frivillige aftaler om mere miljøvenlig drift.

5. Konklusion

Der er i de senere år gennemført en række lovændringer for at imødegå Kommissionens åbningsskrivelser vedrørende manglende dansk gennemførelseslovgivning af habitatdirektivets artikel 6. Uanset disse ændringer imødekommer en del af de tidligere alvorlige mangler i de danske regler, er der fortsat problemer med den danske gennemførelseslovgivning, som i øvrigt er helt urimelig uoverskuelig og kompliceret sammenholdt med den forholdsvis enkle ordlyd af habitatdirektivets artikel 6.

I forhold til habitatdirektivets artikel 6(2) er der meget betydelig afstand mellem de danske regler, og den fortolkning af reglen, som EF-domstolen fastslog i sag C-418/04 *Kommissionen mod Irland*. For det første vil en række aktiviteter på søterritoriet falde helt uden for de danske regler som følge af den vertikale implementering af beskyttelsen i en række sektorlove. For det andet er alle de danske gennemførelsesregler af artikel 6(2) gjort betingede. Dette betyder, at forbuddet mod at skade et Natura 2000 område først gælder, når der er meddelt påbud, hvilket indebærer, at forbuddet normalt vil indtræde for sent. For det tredje savnes der i relation til fiskeri en hjemmel til at meddele påbud. For det fjerde er det i forhold til aktiviteter på landterritoriet alene ejeren, der kan gribes ind over for. For det femte vil adgangen til at meddele påbud mod skadelig aktivitet være begrænset til ”særlige tilfælde”, når de kommende Natura 2000 planer bliver vedtaget. Endelig for det sjette kan det konstateres, at der kun er meget få eksempler på, at der er grebet ind over for aktiviteter, der har skadelig virkning på et Natura 2000 område.

I forhold til habitatdirektivets artikel 6(3) er det største problem, at den vertikale implementeringsmodel indebærer, at der fortsat er en del projekter og planer, hvor der ikke efter dansk ret er krav om en forudgående vurdering efter habitatdirektivets artikel 6(3). Hertil kommer, at i forhold til de projekter, som reguleres af naturbeskyttelseslovens § 19b, er reglen territorielt begrænset til aktiviteter inden for et Natura 2000 område, hvilket er klart i modstrid med EF-domstolens udlægning. I forhold til hovedparten af de relevante projekter, savnes der i habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 2 en formulering, der modsvarer den omvendte bevisbyrde for, hvornår tilladelse kan meddeles, som EF-domstolen fastslog i sag C-127/02 *Waddenzee*.

Endelig må det konstateres, at den foreliggende praksis fra Miljøklagenævnet viser, at et meget stort antal kommunale afgørelser må hjemvises, fordi der ikke er gennemført den i habitatdirektivets artikel 6(3) krævede vurdering, eller fordi denne vurdering er utilstrækkelig. Selv om der ikke foreligger en videnskabelig empirisk undersøgelse af kommunernes praksis, tyder de sager, som når frem til Miljøklagenævnet på, at den kommunale administration fortsat har meget store problemer med at overholde de regler, der er vedtaget, hvilket bl.a. kan skyldes, at reglerne er udformet urimeligt og unødvendigt kompliceret.

Peter Pagh

den 20. oktober 2009

Habitatbekendtgørelsen § 8

§ 8. Følgende sager efter planloven er omfattet af § 7:

- 1) Tilladelse efter regler udstedt i medfør af planlovens § 11 g, stk. 4.
- 2) Dispensation fra bestemmelser i en lokalplan m.v., jf. § 19 i planloven.
- 3) Tilladelse til udstykning, opførelse af ny bebyggelse eller ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer efter § 35 i planloven.

Stk. 2. Følgende sager efter skovloven er omfattet af § 7:

- 1) Tilladelse til at ophæve fredskovspligten efter skovlovens § 6.
- 2) Dispensation fra skovlovens § 8, § 9, nr. 1 og 2, § 10, nr. 4, § 11, stk. 1 og §§ 26 - 28 jf. skovlovens § 38.
- 3) Godkendelse af arbejdssture efter skovlovens § 11, stk. 3.
- 4) Godkendelse af spejderhytter, skovbørnehaver og lignende efter regler udstedt i medfør af skovlovens § 11, stk. 4.

Stk. 3. Følgende sager efter naturbeskyttelsesloven er omfattet af § 7:

- 1) Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 1 - 3 om beskyttede naturtyper m.v., § 8, stk. 1, og afgørelser efter regler udstedt i medfør af § 8, stk. 6 og 7, om klitfredede arealer, § 15, stk. 1, om strandbeskyttelseslinjen, § 16, stk. 1, om sø- og åbeskyttelseslinjen, § 17, stk. 1, om skovbyggelinjen og § 18, stk. 1, om fortidsmindebeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 65.
- 2) Godkendelse af beliggenhed og ydre udformning af erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri efter naturbeskyttelseslovens § 8, stk. 5, nr. 7.
- 3) Godkendelse af beliggenhed og ydre udformning af erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri efter naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 4, nr. 7.
- 4) Godkendelse af placering og udformning af offentlige anlæg i det åbne land efter regler udstedt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 20.
- 5) Tilladelse til at fravige regler udstedt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 29.
- 6) Tilladelse til at udsætte dyr, der ikke er naturligt vildtlevende i Danmark efter naturbeskyttelseslovens § 31, stk. 1.
- 7) Tilladelse til rørskår i perioden 1. marts - 31. oktober efter naturbeskyttelseslovens § 32.
- 8) Dispensation fra bekendtgørelse om fredning af statsejede arealer og arealer på søterritoriet og fiskeriterritoriet udstedt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 51, stk. 1, eller fortsat i kraft i medfør af lovens § 101, stk. 1.
- 9) Hel eller delvis ophævelse af strandbeskyttelseslinjen, sø- og åbeskyttelseslinjen, skovbyggelinjen og fortidsmindebeskyttelseslinjen efter naturbeskyttelseslovens §§ 15 - 18, jf. lovens § 69, stk. 1, samt ophævelse af klitfredningen, jf. lovens § 9, stk. 3.

Stk. 4. Følgende sager efter råstofloven er omfattet af § 7:

- 1) Tilladelse til råstofindvinding på land efter råstoflovens § 7, stk. 1 - 2.
- 2) Tilladelse til råstofindvinding på havet efter råstoflovens § 20, stk. 1.

Stk. 5. Følgende sager efter jagt- og vildtforvaltningsloven er omfattet af § 7:

- 1) Dispensation fra regler om vildtreservater udstedt i medfør af jagt- og vildtforvaltningslovens § 33.
- 2) Dispensation fra jagtlovens § 4, stk. 1, § 8, § 18, stk. 1 og 2, § 19, stk. 2, § 23, stk. 1 og 3, § 24, § 25, § 26, § 28 og § 30, stk. 1, jf. jagtlovens § 46.

Stk. 6. Følgende sager efter lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er omfattet af § 7:

- 1) Dispensation efter § 9, stk. 3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. § 8, stk. 1, nr. 3.
- 2) Tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug efter § 10, § 11 og § 12 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.
- 3) Godkendelse af arealer til afsætning af husdyrgødning fra husdyrbrug efter § 16 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Stk. 7. Følgende sager efter miljøbeskyttelsesloven er omfattet af § 7:

- 1) Tilladelse, dispensation, anmeldelse m.v., efter regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven § 7, stk. 1.

2) Tilladelse efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 1 og stk. 2 vedrørende nedgravning i jorden, udledning eller oplægning på jorden, eller afledning til undergrunden af stoffer, produkter og materialer, der kan forurene grundvand, jord og undergrund samt nedgravede beholdere med sådanne stoffer, produkter og materialer.

3) Tilladelse, dispensation, anmeldelse m.v. efter regler udstedt efter miljøbeskyttelseslovens § 19, stk. 5.

4) Tilladelse til udledning af stoffer der kan forurene vandet til vandløb, søer eller havet i medfør af miljøbeskyttelsesloven §

27, stk. 1, samt tilladelser eller dispensationer fra regler udstedt i medfør af § 27, stk. 3.

5) Tilladelse til, at spildevand tilføres vandløb, søer eller havet efter miljøbeskyttelseslovens § 28.

6) Godkendelse af virksomheder m.v. efter miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, § 38 og § 39.

Stk. 8. Følgende sager efter vandløbsloven er omfattet af § 7:

1) Tilladelse til regulering af vandløb efter vandløbslovens § 17.

2) Tilladelse til sænkning af vandstanden i eller tørlægning af søer efter vandløbslovens § 18.

3) Tilladelse til anlæg af nye vandløb efter vandløbslovens § 21.

4) Godkendelse af etablering eller ændring af private udpumpningsanlæg til brug for afvanding efter vandløbslovens § 38.

5) Godkendelse af anlæg eller ændring af broer, overkørsler eller lignende efter vandløbslovens § 47.

6) Godkendelse af eller ændring af opstemningsanlæg eller andre anlæg, der kan ændre vandets frie løb eller i øvrigt være til skade for vandløbet efter vandløbslovens § 48.

Stk. 9. Følgende sager efter okkerloven er omfattet af § 7:

1) Godkendelse efter okkerlovens §§ 2 - 3 til udgrøftning og dræning inden for jordbrugserhvervet.

Stk. 10. Følgende sager efter vandforsyningsloven er omfattet af § 7:

1) Tilladelse til indvinding af grundvand og overfladevand efter vandforsyningslovens § 18 og § 20.

2) Tilladelse til etablering eller på væsentlig måde udbedring eller ændring af vandindvindingsanlæg efter vandforsyningslovens § 21.

3) Tilladelse til indvinding og afsaltning af havvand efter vandforsyningslovens § 25.

4) Tilladelse til bortledning af grundvand eller anden sænkning af vandstanden efter vandforsyningslovens §§ 26 - 27.

5) Påbud om tilkastning af brønde samt lukning af borer efter § 36 i vandforsyningsloven.

6) Tilladelse og dispensation til udførelse og sløjfning af borer og brønde efter regler udstedt i medfør af vandforsyningslovens § 69, stk. 2.

Stk. 11. Følgende sager efter miljø- og genteknologiloven er omfattet af § 7:

1) Godkendelse af udsætning af genetisk modificerede organismer, jf. § 9 i lov om miljø- og genteknologi.

Stk. 12. Følgende sager efter havmiljøloven er omfattet af § 7:

1) Tilladelse til dumpning af havmateriale efter havmiljølovens § 26, stk. 1.

2) Godkendelser efter regler udstedt i medfør af § 33, stk. 2 og 3 i havmiljøloven,

Stk. 13. Følgende sager efter Tøndermarsklovens § 38, stk. 1 og 2, er omfattet af § 7:

1) Dispensation fra § 10, stk. 1, om forbud mod byggeri m.v.

2) Dispensation fra § 11, stk. 1, om forbud mod terrænændring.

3) Dispensation fra § 12, stk. 1, om forbud mod beplantning m.v.

4) Dispensation fra § 13, stk. 1, om forbud mod jagt.

5) Dispensation fra § 14, stk. 1, om forbud mod fiskeri med garn og vod.

6) Dispensation fra § 15, stk. 1 - 3, om sejlads.

7) Dispensation fra § 16, stk. 2, om forbud mod omlægning.

8) Dispensation fra § 17, stk. 2, om overfladegrøbling m.v.

9) Dispensation fra § 19 om anvendelse af handelsgødning.

10) Dispensation fra § 20 om forbud mod kemiske bekæmpelsesmidler.

11) Dispensation fra § 37, stk. 2, om offentlighedens ret til færdsel og ophold.

Habitatbekendtgørelsen § 9

§ 9. Bestemmelsen i § 7 gælder tillige ved myndighedernes administration af følgende bestemmelser i naturbeskyttelsesloven:

- 1) Afgivelse af påbud og nedlæggelse af forbud efter naturbeskyttelseslovens § 11, stk. 1.
- 2) Udarbejdelse af regler om sejlads efter naturbeskyttelseslovens § 29.

Stk. 2. Bestemmelsen i § 7 gælder tillige ved myndighedernes administration af følgende bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven:

- 1) Udarbejdelse af støjhandlingsplaner efter regler udstedt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 14 a.
- 2) Udarbejdelse af affaldsplaner efter miljøbeskyttelseslovens § 47, stk. 2.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 7 gælder tillige ved myndighedernes administration af følgende bestemmelser i vandløbsloven:

- 1) Udarbejdelse og vedtagelse af vandløbsregulativer efter vandløbslovens § 12.
- 2) Udarbejdelse og revision af vandløbsregulativer efter vandløbslovens § 14.
- 3) Fastsættelse af bestemmelser om private vandløbs skikkelse eller vandføringsevne efter vandløbslovens § 15.
- 4) Fastsættelse af bestemmelser om vedligeholdelsens omfang og udførelse efter vandløbslovens § 36.
- 5) Vedtagelse af vandløbsrestaurering efter vandløbslovens § 37 og § 37 a.
- 6) Beslutning om oprettelse af offentlige pumpeanlæg efter vandløbslovens § 39.
- 7) Fastsættelse af flodemål for opstemningsanlæg efter vandløbslovens § 49.

Stk. 4. Bestemmelsen i § 7 gælder tillige ved myndighedernes administration af følgende bestemmelser i vandforsyningsloven:

- 1) Indsatsplaner efter § 13 i vandforsyningsloven.
- 2) Udarbejdelse af regler om indretningen, placeringen, og vedligeholdelsen af vandindvindingsanlæg, om forsyningsanlæg og om vandanlæg efter § 56 i vandforsyningsloven.

Stk. 5. Bestemmelsen i § 7 gælder tillige ved myndighedernes administration af følgende bestemmelser i jagt- og vildtforvaltningsloven:

- 1) Oprettelse og nedlæggelse af vildtreservater efter § 33 og § 36 i jagt- og vildtforvaltningsloven.
- 2) Påbud efter § 38 i jagt- og vildtforvaltningsloven.

Stk. 6. Bestemmelsen i § 7 gælder tillige ved myndighedernes administration af følgende bestemmelse i havmiljøloven:

- 1) Udarbejdelse af beredskabsplaner efter § 35 i havmiljøloven.

Stk. 7. Bestemmelsen i § 7 gælder tillige ved myndighedernes administration af følgende bestemmelse i råstofloven:

- 1) Udarbejdelse af råstofplaner efter råstoflovens § 5 a.

Naturbeskyttelseslovens § 19b - uddrag

I internationale naturbeskyttelsesområder skal der inden iværksættelse af de aktiviteter, der er nævnt i bilag 2 til loven, gives skriftlig meddelelse herom til kommunalbestyrelsen med henblik på en vurdering af virkningen på området under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger.

[..]

Stk. 4. Aktiviteten kan iværksættes, hvis kommunalbestyrelsen ikke senest 4 uger efter modtagelsen af meddelelsen har truffet afgørelse om at ville foretage en nærmere vurdering af aktiviteten. Denne afgørelse gælder dog højst i 6 måneder, men kan i særlige tilfælde forlænges. Ved rettidig klage over en afgørelse efter 1. pkt. regnes fristen i 2. pkt. fra det tidspunkt, Naturklagenævnet har truffet afgørelse i klagesagen.

Naturbeskyttelseslovens bilag 2 om anmeldelsespligtige aktiviteter

Aktiviteter, der er omfattet af § 19 b:

- 1) Tilplantning med juletræer og skov, flerårige energiafgrøder, levende hegn og lignende i fuglebeskyttelsesområder.
- 2) Rydning af samt træartsskifte og plantning i løvskov.
- 3) Ændring i tilstanden af søer, heder, moser og lignende, strandenge, strandsumpe, ferske enge og overdrev, der ikke opfylder størrelseskravet i § 3.
- 4) Ændring i tilstanden af indlandssaltenge, kilder og væld samt vandløb, der ikke er udpeget efter § 3.
- 5) Opdyrkning af vedvarende græsarealer i fuglebeskyttelsesområder.
- 6) Opdyrkning, tilplantning og sandflugtsdæmpning på klitter.
- 7) Rydning af krat af havtorn, gråris og enebær samt skov af skovfyr på klitter.
- 8) Rydning af krat af enebær på overdrev, der ikke er omfattet af § 3.
- 9) Væsentlig ændring inden for kort tid i græsningsintensitet, herunder ophør med græsning eller høslet.
- 10) Væsentlig ændring i anvendelsen af husdyrgødning, herunder ændret gødskning fra handelsgødning til husdyrgødning.
- 11) Etablering af anlæg, der er nødvendige for erhvervet, herunder veje.
- 12) Etablering af ikke-godkendelsespligtige virksomheder i områderne, der kan medføre betydelige forstyrrelser (eksempelvis støj).

Havmiljøloven § 26

”Miljøministeren meddeler tilladelse til og fører tilsyn med dumpning af optaget havbundsmateriale.

Stk. 2. I vurderingen af en ansøgning om tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale skal indgå de forhold og hensyn, der er anført i bilag 1.

Stk. 3. Der må kun meddeles tilladelse til dumpning af havbundsmateriale, såfremt havbundsmaterialet vurderes at indeholde uvæsentlige mængder og koncentrationer af de i bilag 2 nævnte stoffer og materialer og såfremt disse ikke er tilført havbundsmaterialet med henblik på bortskaffelse.

Stk. 4. Til brug for den i stk. 2 og 3 nævnte vurdering kan miljøministeren stille krav om, at ansøgeren for egen regning lader foretage analyser af havbundsmaterialet, herunder udarbejder en miljøkonsekvensvurdering.

Stk. 5. Dumpning af optaget havbundsmateriale skal fortrinsvis finde sted inden for dansk søterritorium. Den i medfør af konventionen til beskyttelse af havmiljøet i Østersøområdet nedsatte kommission skal høres, inden der i Østersøen gives tilladelse til dumpning af optaget havbundsmateriale uden for dansk søterritorium.”

Havmiljøloven § 46

”Miljøministeren træffer passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætningerne i direktivet om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. Ministeren kan herunder meddele påbud eller forbud, fastsætte nye vilkår og ændre eller tilbagekalde tilladelser og godkendelser.”

Kystbeskyttelsesloven § 1, stk. 2:

”Transport- og energiministeren fastsætter regler eller træffer bestemmelser med henblik på at gennemføre eller anvende internationale konventioner og EU-regler om forhold, der er omfattet af denne lov, herunder forordninger, direktiver og beslutninger om naturbeskyttelse på kyster og søterritoriet. Transport- og energiministeren fastsætter desuden regler om meddelelse af påbud og forbud og om oplysningspligter, hvis sådanne regler er nødvendige for at gennemføre eller anvende internationale konventioner og EU-regler om forhold, der er omfattet af denne lov.”

Havneloven § 1a:

”Transport- og energiministeren fastsætter regler eller træffer bestemmelser med henblik på at gennemføre eller anvende internationale konventioner og EU-regler om forhold, der er omfattet af denne lov, herunder forordninger, direktiver og beslutninger om naturbeskyttelse på havneområder. Transport- og energiministeren fastsætter desuden regler om meddelelse af påbud og forbud og om oplysningspligter, hvis sådanne regler er nødvendige for at gennemføre eller anvende internationale konventioner og EU-regler om forhold, der er omfattet af denne lov.”

Råstoflovens § 20

Efterforskning og indvinding af råstoffer på søterritoriet og kontinentalsoklen må kun ske i geografisk afgrænsede og miljøvurderede områder og efter tilladelse fra miljøministeren.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 kan gives til en eller flere ansøgere og for en periode på indtil 10 år. I en tilladelse til efterforskning kan der gives ansøgeren fortrinsret til indvindingstilladelse.

Stk. 3. Det påhviler ansøgeren at foretage de fornødne undersøgelser og miljømæssige vurderinger eller helt eller delvis at afholde udgifterne hertil.

Stk. 4. Tilladelse efter stk. 1 kan ikke gives i områder med en vanddybde på mindre end 6 m.

Stk. 5. Miljøministeren kan, for så vidt angår indvinding i områder med en vanddybde på mindre end 6 m gøre undtagelse fra bestemmelsen i stk. 4, når en værdifuld råstofforekomst kan indvindes, uden at indvindingen er i konflikt med væsentlige naturmæssige værdier

Råstoflovens § 24, stk. 3:

Miljøministeren træffer foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser formålsætningerne i direktivet om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter. Ministeren kan herunder meddele påbud eller forbud, fastsætte nye vilkår og ændre eller tilbagekalde tilladelser og godkendelser.

Undergrundslovens § 28a

Tilladelser og godkendelser efter denne lov vedrørende projekter på havområdet, der må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, kan kun meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at den berørte offentlighed og de berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig. Såfremt projektet i sig selv eller i forbindelse med andre projekter eller planer må antages at kunne påvirke udpegede internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt, kan tilladelsen eller godkendelsen kun meddeles på baggrund af en vurdering af projektets virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. Hvis transport- og energiministeren anser det for nødvendigt, skal vurderingen af virkningerne på lokaliteten indgå i det materiale, der gøres til genstand for høring af offentlighed, myndigheder og organisationer.

Stk. 2. I forbindelse med ansøgninger og vurderinger omfattet af stk. 1 skal ansøgeren meddele alle oplysninger, som er nødvendige for behandlingen af ansøgningen eller vurderingen. Transport- og energiministeren kan til brug for behandlingen pålægge ansøgeren at indsende oplysninger om eller foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold.

Stk. 3. Tilladelser eller godkendelser efter denne lov kan kun gives, såfremt

- 1) projektet ikke skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet eller
- 2) væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, gør det bydende nødvendigt at gennemføre projektet, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. (87) Er der tale om et internationalt naturbeskyttelsesområde med en prioriteret naturtype eller en prioriteret art, kan der kun gives tilladelse eller godkendelse til et projekt omfattet af stk. 3, nr. 2, såfremt

- 1) dette er nødvendigt af hensyn til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed eller opnåelse af væsentlige gavnlige virkninger på miljøet eller
- 2) andre væsentlige samfundsinteresser gør gennemførelsen bydende nødvendig.

Stk. 5. Tilladelse efter stk. 4, nr. 2, kan først meddeles efter indhentet udtalelse fra Europa-Kommissionen.

Stk. 6. Når tilladelser eller godkendelser meddeles efter stk. 3, nr. 2, eller stk. 4, fastsætter transport- og energi-ministeren vilkår omfattende nødvendige kompensationsforanstaltninger. Udgifter til kompensationsforanstaltninger dækkes af projektansøgeren.

Undergrundslovens § 28b:

Transport- og energiministeren træffer passende foranstaltninger, herunder ved fastsættelse af vilkår eller meddelelse af påbud eller forbud, for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætningerne i Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

Undergrundslovens § 28c:

Transport- og energiministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke projekter der er omfattet af § 28 a, stk. 1, indhold og omfang af vurderinger efter § 28 a, stk. 1, ansøgning om og meddelelse af tilladelser og godkendelser for de omfattede projekter, hvilke mindsteoplysninger og undersøgelser der er nødvendige for, at en vurdering af de miljømæssige konsekvenser og af indvirkningen på internationale naturbeskyttelsesområder kan foretages, underretning og høring af den berørte offentlighed og de berørte myndigheder og organisationer vedrørende vurderinger efter § 28 a, stk. 1, vilkår, kompensationsforanstaltninger samt om påbud.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan fastsætte, at der, forinden der træffes afgørelser i medfør af § 26, stk. 2, og §§ 28 a og 28 b, skal indhentes en udtalelse fra miljøministeren eller en styrelse, som miljøministeren har bemyndiget hertil, vedrørende miljø- eller naturbeskyttelsesforhold.

Elforsyningslovens § 17a

Med henblik på at undgå skade på udpegede internationale naturbeskyttelsesområders integritet skal anlægsprojekter efter § 16, der i sig selv eller i forbindelse med andre projekter eller planer kan påvirke sådanne områder væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne.

Stk. 2. Tilladelse til de projekter, der er nævnt i stk. 1, kan kun gives efter høring af berørte parter, og såfremt

- 1) sådanne projekter ikke skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet eller
- 2) væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, gør det bydende nødvendigt at gennemføre projektet, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Når tilladelse meddeles efter stk. 2, nr. 2, træffer transport- og energiministeren passende kompensationsforanstaltninger til afbødning af de negative virkninger for lokaliteten. Udgifter til sådanne foranstaltninger dækkes af projektansøgeren. Transport- og energiministeren indberetter til Europa-Kommissionen, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes.

Stk. 4. Såfremt der er tale om et internationalt naturbeskyttelsesområde med en prioriteret naturtype eller en prioriteret art, kan der kun gives tilladelse efter § 16 til projekter omfattet af stk. 2, nr. 2, såfremt

- 1) dette er nødvendigt af hensyn til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed eller opnåelse af væsentlige gavnlige virkninger på miljøet eller
- 2) andre væsentlige samfundsinteresser gør gennemførelsen bydende nødvendig.

Stk. 5. Tilladelse efter stk. 4, nr. 2, kan først ske efter indhentet udtalelse fra Europa-Kommissionen.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte nærmere regler for vurderingen af projekter efter stk. 1 og efter § 22 b og kan i tilladelser efter denne bestemmelse og efter § 22 b stille vilkår, herunder om kompenserende foranstaltninger til beskyttelse af naturbeskyttelsesområderne.

Elforsyningslovens § 17b

Transport- og energiministeren træffer passende foranstaltninger, herunder ved fastsættelse af vilkår eller meddelelse af påbud eller forbud, for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætningerne i Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

Elforsyningslovens § 17b

Anlægsprojekter efter § 22 a, der i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke udpegede internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt, skal vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. Vurderingen sker efter de regler, der er nævnt i § 17a for vurdering af projekter. Tilladelse til sådanne projekter gives efter de betingelser og retningslinjer, som er angivet i § 17 a, stk. 2-6.

Elforsyningslovens § 22b

Anlægsprojekter efter § 22 a, der i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke udpegede internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt, skal vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. Vurderingen sker efter de regler, der er nævnt i § 17 a for vurdering af projekter. Tilladelse til sådanne projekter gives efter de betingelser og retningslinjer, som er angivet i § 17 a, stk. 2-6.

Energinet.dk loven § 4a

Etablering af nye elforsyningsnet som nævnt i § 4 på søterritoriet og i den eksklusive økonomiske zone samt væsentlige ændringer i tilsvarende bestående net kan kun ske efter forudgående godkendelse fra transport- og energiministeren. *Stk. 2.* Godkendelsen kan betinges af vilkår, herunder krav til placering, indretning og bortskaffelse af anlæg samt tekniske, miljø- og sikkerhedsmæssige forhold i forbindelse med etablering og drift.

Energinet.dk loven § 4b

Med henblik på at undgå skade på udpegede internationale naturbeskyttelsesområders integritet skal anlægsprojekter efter § 4 a, der i sig selv eller i forbindelse med andre projekter eller planer kan påvirke sådanne områder væsentligt, vurderes med hensyn til deres virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne.

Stk. 2. Tilladelse til de projekter, der er nævnt i stk. 1, kan kun gives efter høring af berørte parter, og såfremt

1) sådanne projekter ikke skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet eller

2) væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, gør det bydende nødvendigt at gennemføre projektet, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Når tilladelse meddeles efter stk. 2, nr. 2, træffer transport- og energiministeren passende kompensationsforanstaltninger. Udgifter til sådanne foranstaltninger dækkes af projektansøgeren. Transport- og energiministeren indberetter til Europa-Kommissionen, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes.

Stk. 4. Såfremt der er tale om et internationalt naturbeskyttelsesområde med en prioriteret naturtype eller en prioriteret art, kan der kun gives tilladelse efter § 4 a til projekter omfattet af stk. 2, nr. 2, såfremt

1) dette er nødvendigt af hensyn til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed eller opnåelse af væsentlige gavnlige virkninger på miljøet eller

2) andre væsentlige samfundsinteresser gør gennemførelsen bydende nødvendig.

Stk. 5. Tilladelse efter stk. 4, nr. 2, kan først ske efter indhentet udtalelse fra Europa-Kommissionen.

Stk. 6. Ministeren kan fastsætte nærmere regler for vurderingen af projekter efter stk. 1 og kan i tilladelser efter denne bestemmelse stille vilkår, herunder om kompenserende foranstaltninger til beskyttelse af naturbeskyttelsesområderne.

Energinet.dk loven § 4c

Transport- og energiministeren træffer passende foranstaltninger, herunder ved fastsættelse af vilkår eller meddelelse af påbud eller forbud, for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætningerne i Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

Kontinentalsokkeloven § 4

§ 4. Nedlæggelse af elkabler og rørledninger til transport af kulbrinter på dansk kontinentalsokkelområde kræver tilladelse meddelt af transport- og energiministeren, inden nedlæggelsen påbegyndes.

Stk. 2. Der kan fastsættes vilkår for tilladelser efter stk. 1. Vilkårene stilles under hensyntagen til udforskning af soklen, udnyttelse af dens naturforekomster, forebyggelse og begrænsning af forurening fra rørledninger, muligheden for at kunne reparere eksisterende kabler og rørledninger samt for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i udpegede internationale naturbeskyttelsesområder og forstyrrelse af de arter, for hvilke områderne er udpeget.

Kontinentalsokkeloven § 4a

Tilladelse til at nedlægge rørledninger omfattet af § 4, stk. 1, der må antages at påvirke miljøet i væsentlig grad, kan kun meddeles på baggrund af en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, og efter at offentligheden og de berørte myndigheder og organisationer har haft lejlighed til at udtale sig herom. Såfremt rørledningen må antages at kunne påvirke udpegede internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt, kan tilladelsen kun meddeles på baggrund af en vurdering af projektets virkninger på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne. Hvis transport- og energiministeren anser det for nødvendigt, skal offentligheden høres om vurderingen af virkningerne på lokaliteten, inden tilladelsen meddeles.

Stk. 2. Tilladelse kan kun gives, såfremt

- 1) projektet ikke skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet eller
- 2) væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, gør det bydende nødvendigt at gennemføre projektet, fordi der ikke findes nogen alternativ løsning, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Er der tale om et internationalt naturbeskyttelsesområde med en prioriteret naturtype eller en prioriteret art, kan der kun gives tilladelse til et projekt omfattet af stk. 2, nr. 2, såfremt

- 1) dette er nødvendigt af hensyn til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed eller opnåelse af væsentlige gavnlige virkninger på miljøet eller
- 2) andre væsentlige samfundsinteresser gør gennemførelsen bydende nødvendig.

Stk. 4. Tilladelse efter stk. 3, nr. 2, kan først meddeles efter indhentet udtalelse fra Europa-Kommissionen.

Stk. 5. Når tilladelser meddeles efter stk. 2, nr. 2, eller stk. 3, fastsætter transport- og energiministeren passende nødvendige kompensationsforanstaltninger, herunder ved vilkår i forbindelse med tilladelsen. Udgifter til eventuelle kompensationsforanstaltninger dækkes af projektansøgeren. Ministeren underretter Europa-Kommissionen om, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes.

Kontinentalsokkeloven § 4b

Transport- og energiministeren træffer passende foranstaltninger, herunder ved fastsættelse af vilkår eller meddelelse af påbud eller forbud, for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i internationale naturbeskyttelsesområder samt forstyrrelser af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætningerne i Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

Kontinentalsokkeloven § 4c

Transport- og energiministeren kan pålægge ejere af anlæg som nævnt i § 4, stk. 1, at meddele alle oplysninger, som er nødvendige for behandlingen af ansøgninger og vurderinger omfattet af §§ 4 og 4 a samt for tilsynet med anlægget. Ministeren kan herunder pålægge anlæggets ejer at foretage undersøgelser af nærmere bestemte forhold.

Kontinentalsokkeloven § 4d

Transport- og energiministeren fastsætter nærmere regler om, hvilke projekter der er omfattet af § 4 a, stk. 1, indhold og omfang af vurderinger efter § 4 a, stk. 1, ansøgning om og meddelelse af tilladelser, hvilke mindste-oplysninger og undersøgelser der er nødvendige for at kunne foretage vurderinger efter § 4 a, stk. 1, underretning og høring af den berørte offentlighed og de berørte myndigheder og organisationer vedrørende vurderinger efter § 4 a, stk. 1, vilkår ved meddelelse af tilladelse efter §§ 4 og 4 a, kompensationsforanstaltninger vedrørende naturbeskyttelse samt om påbud.

Stk. 2. Transport- og energiministeren kan fastsætte, at der, forinden der træffes afgørelser i medfør af §§ 4-4 c, skal indhentes en udtalelse fra miljøministeren eller en styrelse, som miljøministeren har bemyndiget hertil, vedrørende miljø- eller naturbeskyttelsesforhold.

Stk. 3. Transport- og energiministeren kan fastsætte regler om opkrævning af betaling for udgifterne ved myndighedernes sagsbehandling vedrørende §§ 4-4 c og 4 e samt offentliggørelsen efter § 4 a, stk. 1.

Fiskeriloven § 10d:

Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri fastsætter regler vedrørende fiskeri og fiskeriopdrætsaktiviteter omfattet af denne lov for at undgå forringelse af naturtyper og levesteder for arterne i internationale beskyttelsesområder samt forstyrrelse af de arter, som områderne er udpeget for, hvis disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for målsætningerne i Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter.

Stk. 2. Med henblik på at varetage de i stk. 1 nævnte hensyn træffer ministeren for fødevarer landbrug og fiskeri endvidere passende foranstaltninger over for fiskeri og fiskeriopdrætsaktiviteter omfattet af denne lov, herunder udstedelse af vilkår eller meddelelse af forbud eller påbud.

Fiskeriloven § 10 e

Tilladelse til fiskeri og fiskeopdrætsaktiviteter omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, der må antages i sig selv eller sammen med andre aktiviteter at kunne påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt, skal vurderes for aktivitetens virkning på lokaliteten under hensyn til bevaringsmålsætningerne for denne (miljøkonsekvensvurdering).

Stk. 2. Miljøkonsekvensvurderingen kan foretages af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri eller af den, der ansøger om tilladelse til at gennemføre aktiviteten. Ministeren kan dog afvise at foretage en vurdering, hvis det på forhånd vurderes, at den ansøgte aktivitet vil være uforenelig med bevaringsmålsætningerne for lokaliteten, eller hvis omfanget af det ansøgte projekt vurderes at være uproportionalt i forhold til omkostningerne ved en miljøkonsekvensvurdering. Hvis vurderingen ikke foretages af ministeren, vil en eventuel vurdering, som måtte blive tilvejebragt af ansøgeren, indgå i grundlaget for ministerens beslutning om, hvorvidt der kan gives tilladelse til den ansøgte aktivitet.

Stk. 3. Hvis ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri finder det nødvendigt, skal miljøkonsekvensvurderingen gøres til genstand for høring af offentligheden, myndigheder og organisationer, før det beslutes, om der kan meddeles tilladelse.

Stk. 4. Tilladelse til fiskeri og fiskeopdrætsaktiviteter omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov kan kun meddeles, hvis

- 1) aktiviteten ikke skader et internationalt naturbeskyttelsesområdes integritet eller
- 2) væsentlige samfundsinteresser, herunder af social eller økonomisk art, gør det bydende nødvendigt at gennemføre aktiviteten og der ikke findes nogen alternativ løsning, jf. dog § 10 f.

Fiskeriloven § 10 f.

Hvis en aktivitet omfattet af § 10 e i sig selv eller sammen med andre aktiviteter vurderes at kunne skade et særligt bevaringsområde med en prioriteret naturtype eller en prioriteret art, kan ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kun meddele tilladelse til aktiviteten, hvis

- 1) dette er nødvendigt af hensyn til menneskers sundhed, den offentlige sikkerhed eller opnåelse af væsentlige gavnlige virkninger på miljøet eller
- 2) andre væsentlige samfundsinteresser gør gennemførelsen bydende nødvendig.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1, nr. 2, kan først meddeles efter indhentet udtalelse fra Europa-Kommissionen.

Fiskeriloven § 10 g.

Når en tilladelse meddeles efter § 10 e, stk. 4, nr. 2, eller § 10 f, stk. 1, fastsætter ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri vilkår om passende nødvendige kompensationsforanstaltninger. Ministeren underretter Europa-Kommissionen om, hvilke kompensationsforanstaltninger der træffes.